

17 Ιανουαρίου 2018

Ηθικά Παράλληλα στα Νηπτικά Κείμενα - Η Παιδαγωγία της Ερήμου (Δρ. Πέτρος Παναγιωτόπουλος, Συντονιστής Περιεχομένου Ενότητας Επιστημών - Πεμπτουσία)

[/ Πεμπτουσία](#)

Γεωργίου Σούμπουρου, *Ηθικά Παράλληλα στους Αββάδες του Γεροντικού - Η Παιδαγωγία της Ερήμου*, εκδ. Μυγδονία, Θεσσαλονίκη 2017.

Ποια είναι η προσφορά της νηπτικής παράδοσης στη σύγχρονη ζωή; Πώς μπορούν τα αρχαία Γεροντικά να οικοδομήσουν πνευματικά το σύγχρονο άνθρωπο; Τι είδους ηθική αναδύεται από την ασκητική παράδοση της Εκκλησίας; Σε αυτά και άλλα παρόμοια ερωτήματα απαντά το έργο του Γ. Σούμπουρου για τα Ηθικά Παράλληλα των Αββάδων του Γεροντικού.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ι. ΣΟΥΜΠΟΥΡΟΣ

ΗΘΙΚΑ ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ ΣΤΟΥΣ ΑΒΒΑΔΕΣ ΤΟΥ ΓΕΡΟΝΤΙΚΟΥ

Ἡ παιδαγωγία τῆς ἐρήμου

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2017

Ο συγγραφέας ακολουθεί μία παραγωγική μέθοδο για να διευκολύνει τον

αναγνώστη του στην απολαβή της μέγιστης πνευματικής ωφέλειας από τον ανεκτίμητο θησαυρό της Ασκητικής Γραμματείας. Προτάσσει μία εκτενή Εισαγωγή, στην οποία εκθέτει συστηματικά τις βασικές θεολογικές αρχές που διέπουν την ασκητική διδασκαλία. Κεντρικό άξονα της παρουσιάσής του αποτελεί η ηθική διάσταση των διδαχών αυτών, η οποία σε καμία περίπτωση δεν θα πρέπει να εκληφθεί ως ένα νοησιαρχικό σύστημα αξιών και κανόνων ή μία ευσεβιστική καθηκοντολογία. Η ακρογωνιαία αυτή διευκρίνιση θεμελιώνεται και υποστηρίζεται μέσα από διάφορες εκφάνσεις της. Ταυτόχρονα, οι θέσεις του συγγραφέα συνεπικουρούνται από σύγχρονα κείμενα ανθρώπων που έχουν ασχοληθεί επισταμένως με τους χυμούς των ασκητικών διδαχών (γ. Σωφρόνιος, γ. Αιμιλιανός Σιμωνοπετρίτης, γ. Βασίλειος Σταυρονικητιανός, Γ. Μαντζαρίδης, Ν. Ματσούκας, Χ. Γιανναράς, π. Ν. Λουδοβίκος, Σ. Ράμφος κ.ά.).

Ακολούθως, πραγματοποιείται μία συναρπαστική περιδιάβαση στα κείμενα των Γεροντικών, δομημένη πάνω σε συγκεκριμένα θέματα της πνευματικής ζωής: Τα πάθη και η ταπείνωση, Η άσκηση ως αποτυχία και ως χάρη, Η ηθική της χριστιανικής αγένειας, Ο σκανδαλισμός ως συγκλεισμός του εγωκεντρισμού, Η θεραπευτική παιδαγωγία της αγάπης, Η διάκριση ως κορυφαία αρετή. Σε κάθε ένα από τα μέρη αυτά, παρουσιάζεται το αντίστοιχο θέμα μέσω διηγήσεων από τη ζωή μεγάλων προσωπικοτήτων της χριστιανικής άσκησης. Εξηγείται δηλαδή μέσα από απλές διηγήσεις ο τρόπος που μεγάλοι άγιοι ασκητές αντιμετώπισαν κάθε συγκεκριμένο ζήτημα, δίνονται οι απαραίτητες θεολογικές διευκρινίσεις, ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις συζητείται η φαινομενική αντίφαση που μοιάζει να προκύπτει κατά την υιοθέτηση διαφορετικών πρακτικών (λ.χ. φιλοξενία ή επιδίωξη της ησυχίας;).

Με την παρουσίαση αυτή, ο αναγνώστης αποκτά μια σαφή εικόνα του ηθικού ζητήματος που τίθεται κάθε φορά, ποιες απαντήσεις δίνονται, ποιες προϋποθέσεις υφίστανται σε κάθε περίπτωση και τελικά ποιο είναι εκείνο το αυθεντικό χριστιανικό ήθος που αναδεικνύεται από τη διδασκαλία αυτήν. Εξάλλου, το αναχωρητικό πλαίσιο της συζήτησης διευκολύνει την αναζήτηση απαντήσεων στο πνεύμα του Ευαγγελίου, πέρα από τις συμβάσεις και πιέσεις που επιτάσσει ο συγχρωτισμός με τον κόσμο. Επιπλέον, η παράθεση των παρατηρήσεων των σύγχρονων συγγραφέων που αναφέραμε προηγουμένως, διαφωτίζει ακόμη περισσότερο τον φιλέρευνο αναγνώστη να διαπιστώσει κατά πόσο τα ζητήματα που απασχολούσαν τους αρχαίους ερημίτες αφορούν σε μεγάλο βαθμό και τον ίδιο.

Μέσα από τη συστηματοποίηση της ασκητικής σκέψης που μας παρέχει ο κ. Σούμπουρος, σχετικά με καίρια θέματα της εκκλησιαστικής πνευματικότητας, μας δίνεται η ευκαιρία να αναλογιστούμε το βάθος και την ποιότητα αυτής της θεμελιώδους πτυχής της παράδοσής μας, που εκτείνονται πέρα από

καθωσπρεπισμούς και αλλογενείς «πνευματικούς εξαναγκασμούς». Οι σελίδες του βιβλίου πείθουν για το μεγαλείο της ελευθερίας των τέκνων του Θεού, καθώς αυτή υπερβαίνει κάθε εγκόσμιο σύστημα, ακόμα και αν αυτό παίρνει ασκητικό μανδύα, όπως υπενθυμίζει ο γ. Σωφρόνιος (σ. 16). Σε τελική ματιά, τεκμηριώνουν ότι η αυθεντική ευαγγελική ηθική είναι πέραν του (συμβατικά) καλού και κακού και αποζητά την ένωση με το Θεό και τους αδελφούς.